

Hallituksen esitys Eduskunnalle euron käyttöönoton edellyttämiksi muutoksiksi ympäristövahinkojen korvaamista koskevaan lainsäädäntöön

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitykseen sisältyvät ehdotukset öljysuojarahastosta annetun lain, aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain, maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta annetun lain sekä ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain muutoksiksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi mai-

nittuja ympäristövahinkojen korvaamiseen liittyviä lakeja siten, että laeissa säädetty markkamäärät muutetaan euroiksi ja senteiksi. Muutokset tehtäisiin käyttämällä vahvistettua muuntokerrointa.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Ympäristövahinkojen korvaamista koskevassa lainsäädännössä markkamääräisiä viitauksia sisältäviä säännöksiä on öljysuojarahastosta annetussa laissa (379/1974, *öljysuojarahastolaki*), aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/1979, *alusjätelaki*), maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta annetussa laissa (378/1974, *maa-alueiden öljyvahinkolaki*) sekä ympäristövahinkovakuutuksesta annetussa laissa (81/1998). Markkamäärät ovat yleensä suuria, vähintään tuhansia markkoja käsittäviä tasalukuja lukuun ottamatta öljysuojamaksua, joka on ilmaistu sekä markkoina että penneinä.

Euro otetaan maksuvälineenä käyttöön Suomessa vuoden 2002 alusta. Euroopan unionin neuvosto on antanut asetuksen tietyistä euron käyttöön ottamiseen liittyvistä säännöksistä (EY) N:o 1103/97 ja asetuksen euron käyttöönotosta (EY) N:o 974/98. Euron ja euron käyttöönotettavien jäsenvaltioiden valuuttojen välisistä muuntokursseista annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2866/98 on 1 päivästä tammikuuta 1999 markan lopulliseksi euro-muuntokurssiksi vahvistettu 5,94573. Säädöksissä olevat markkamäärät on muutettava euroiksi talouspoliittisen ministerivaliokunnan 22 päivänä

joulukuuta 1999 hyväksymien periaatteiden mukaisesti.

2. Ehdotetut muutokset

Lakiehdotuksissa noudatetaan niitä periaatteita, jotka talouspoliittinen ministerivaliokunta on hyväksynyt käytettäväksi yleisenä ohjeena muuttaessa markkamääriä euroiksi lainsäädännössä. Tavoitteena on markkaviitauksien muuttaminen euroiksi kustannusneutraalilla ja riittävän informatiivisella tavalla. Ehdotusten lähtökohtana on ollut saman tarkkuustason säilyttäminen kuin nykyisissä markkamääräisissä säännöksissä.

Öljysuojarahastolain 2 §:n 1 momentissa säädetään öljysuojarahastoon perittävän öljysuojamaksun suuruudesta. Momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että öljysuojamaksua perittäisiin nykyisen 2,20 markan sijasta 0,37 euroa. Muuntaminen euroiksi tapahtuisi siten sentin tarkkuudella.

Öljysuojarahastolain 3 §:ssä säädetty rahaston markkamäärin ilmaistut pääomarajat ehdotetaan muutettaviksi euromääräisiksi siten, että pääoman yläraja olisi 40 miljoonan markan sijasta 7 miljoonaa euroa ja alaraja 20 miljoonan markan sijasta 3,5 miljoonaa euroa. Rajoja pyöristettäisiin hieman ylöspäin riittävän yleisen tarkkuustason säilyttämiseksi.

Öljysuojarahastolain 5 §:n 2 momentissa säädetään korvausten maksamisesta kunnille öljyntorjuntakaluston hankinnasta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta. Momentissa oleva 1 000 markan omavastuuraja muutettaisiin 150 euroksi. Pyöritys tapahtuisi hieman alaspäin, jottei etuutta saavan asema heikentyisi.

Öljysuojarahastolain 5 §:n 2 momentissa, alusjätelain 12 §:n 4 momentissa ja maa-alueiden öljyvahinkolain 5 §:n 4 momentissa on säädetty yli 500 000 markan suuruisen torjuntakaluston hankintakustannusten korvaamisen edellytykseksi öljysuojarahaston johtokunnan ennakkohyväksyminen. Lainkohdissa olevat markkamääräiset rajat muutettaisiin 85 000 euroksi.

Ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain (81/1998) 13 §:ssä säädetään vahinkoa kärsineen omavastuusta ja 15 §:ssä korvausten enimmäismääristä. Nykyiset luonnollisen henkilön 2 000 markan ja oikeushenkilön 20 000 markan omavastuurajat ehdotetaan muutettaviksi 300 ja 3 000 euroksi. Summia pyöristettäisiin alaspäin, jottei vahinkoa kärsineiden etuuksia heikennettäisi. Korvauskattoja ehdotetaan muutettaviksi siten, että yhdestä vakuutustapahtumasta korvattaisiin nykyisen 30 miljoonan markan sijasta enintään 5 miljoonaa euroa ja saman vakuutuskauden aikana maksettaisiin korvauksia nykyisen 50

miljoonan markan enimmäismäärän sijasta enintään 8,5 miljoonaa euroa. Pykälissä olevat sanat "markkamääräinen" korvattaisiin sanalla "euromääräinen".

3. Esityksen vaikutukset

Ehdotetut muutokset ovat teknisluonteisia, ja markat muunnettaisiin euroiksi mahdollisimman kustannusneutraalilla tavalla. Tämän vuoksi muutoksilla ei olisi mainittavia kustannusvaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä. Valmistelussa on kuultu öljysuojarahaston johtokuntaa ja Ympäristövaikutuskeskusta.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002. Ennen lakien voimaantumista voitaisiin ryhtyä niiden täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan öljysuojarahastosta 24 päivänä toukokuuta 1974 annetun lain (379/1974) 2 §:n 1 momentti, 3 § ja 5 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti ja 5 §:n 2 momentti laissa 1287/1989 sekä 3 § laissa 504/1997, seuraavasti:

2 §

Öljysuojarahastoon peritään maahan-
 tuodusta ja Suomen kautta kuljetetusta öljys-
 tä öljysuojamaksua 0,37 euroa jokaiselta täy-
 deltä tonnilta. Öljysuojamaksu peritään kak-
 sinkertaisena, jos öljy kuljetetaan säiliöaluk-
 sella, jota ei ole varustettu koko lastisäiliö-
 osan alueelta kaksoispohjalla.

3 §

Öljysuojamaksun periminen lopetetaan sitä
 seuraavan kalenterikuukauden lopussa, jona
 öljysuojarahaston pääoma on noussut 7 mil-
 jonaan euroon. Periminen aloitetaan uudel-
 leen sitä seuraavan kalenterikuukauden pää-
 ttyä, jona rahaston pääoma on pienentynyt
 alle 3,5 miljoonan euron.

5 §

Torjuntakaluston hankkimisesta ja torjun-
 tavalmiuden ylläpidosta kunnalle aiheutu-
 neista kustannuksista myönnetään täysi kor-
 vaus vahvistetun öljyvahinkojen torjunta-
 suunnitelman mukaisen öljyvahinkojen tor-
 juntasuunnitelman mukaisen öljyvahinkojen
 torjunnan käyttöasteen perusteella. Kunnalle
 myönnetään korvaus kuitenkin vain silloin,
 kun kulloinkin korvattava määrä ylittää 150
 euroa. Torjuntakaluston hankinnasta korva-
 taan enintään 85 000 euroa, jollei öljysuoja-
 rahaston johtokunta ole etukäteen hankintaa
 hyväksynyt.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
 lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
 teisiin.

2.

Laki**aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemistä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetun lain (300/1979) 12 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1288/1989, seuraavasti:

12 §

—————
Kunnalla on oikeus saada öljysuojarahastosta korvaus vahvistetun alusöljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen kaluston hankkimisesta ja sen mukaisen torjuntavalmiuden ylläpidosta sekä torjuntahenkilöstön koulutuksesta aiheutuneista kustannuksista siten kuin öljysuojarahastosta annetussa laissa (379/1974) säädetään, jolloin edellytyksenä täysimääräisen korvauksen saamiselle

kustannuksiltaan yli 85 000 euron öljyntorjuntakaluston hankinnasta on, että öljysuojarahaston johtokunta on hyväksynyt kyseisen hankinnan etukäteen.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta 24 päivänä toukokuuta 1974 annetun lain (378/1974) 5 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1289/1989, seuraavasti:

5 §

—————
Kunnalla on oikeus saada öljysuojarahastosta korvaus vahvistetun öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen kaluston hankkimisesta ja sen mukaisen torjuntavalmiuden ylläpidosta sekä torjuntahenkilöstön koulutuksesta aiheutuneista kustannuksista siten kuin öljysuojarahastosta annetussa laissa (379/1974) säädetään, jolloin edellytyksenä täysimääräisen korvauksen saamiseen kus-

tannuksiltaan yli 85 000 euron öljyntorjuntakaluston hankinnasta on, että öljysuojarahaston johtokunta on hyväksynyt kyseisen hankinnan etukäteen.

—————
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 13 ja 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövahinkovakuutuksesta 30 päivänä tammikuuta 1998 (81/1998) annetun lain 13 § sekä 15 §:n 1 ja 3 momentti seuraavasti:

13 §

Vahinkoa kärsineen omavastuu

Korvauksesta vähennetään vahinkoa kärsineen omavastuuosuutena 300 euroa, jos vahinkoa kärsinyt on luonnollinen henkilö, ja 3 000 euroa, jos vahinkoa kärsinyt on oikeushenkilö.

Edellä 1 momentissa mainittuja euromääriä voidaan muuttaa valtioneuvoston asetuksella, jos yleisen hintatason muutos antaa siihen aihetta.

miljoonaa euroa. Kahdesta tai useammasta saman vakuutuskauden aikana ilmoitetusta vakuutustapahtumasta maksetaan korvausta kuitenkin yhteensä enintään 8,5 miljoonaa euroa.

Edellä 1 momentissa mainittuja euromääriä voidaan muuttaa valtioneuvoston asetuksella, jos yleisen hintatason muutos antaa siihen aihetta taikka jos tämän lain mukaista vakuutustoimintaa harjoittavien vakuutusyhtiöiden määrä tai riskinkantokyky olennaisesti muuttuu.

15 §

Korvauksen enimmäismäärä

Tämän lain nojalla maksetaan korvausta yhdestä vakuutustapahtumasta enintään 5

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Osmo Soininvaara*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

öljysuojarahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan öljysuojarahastosta 24 päivänä toukokuuta 1974 annetun lain (379/1974) 2 §:n 1 momentti, 3 § ja 5 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 1 momentti ja 5 §:n 2 momentti laissa 1287/1989 sekä 3 § laissa 504/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Öljysuojarahastoon peritään maahan-
tuodusta ja Suomen kautta kuljetetusta öljystä öljysuojamaksua 2,20 markkaa jokaiselta täydeltä tonnilta. Öljysuojamaksu peritään kaksinkertaisena, jos öljy kuljetetaan säiliöaluksella, jota ei ole varustettu koko lastisäiliöosan alueelta kaksoispohjalla.

3 §

Öljysuojamaksun periminen lopetetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden lopussa, jona öljysuojarahaston pääoma on noussut neljäänkymmeneen miljoonaan markkaan. Periminen aloitetaan uudelleen sitä seuraavan kalenterikuukauden päätyttyä, jona rahaston pääoma on pienentynyt alle kahdenkymmenen miljoonan markan.

Ehdotus

2 §

Öljysuojarahastoon peritään maahan-
tuodusta ja Suomen kautta kuljetetusta öljystä öljysuojamaksua 0,37 euroa jokaiselta täydeltä tonnilta. Öljysuojamaksu peritään kaksinkertaisena, jos öljy kuljetetaan säiliöaluksella, jota ei ole varustettu koko lastisäiliöosan alueelta kaksoispohjalla.

3 §

Öljysuojamaksun periminen lopetetaan sitä seuraavan kalenterikuukauden lopussa, jona öljysuojarahaston pääoma on noussut 7 miljoonaan euroon. Periminen aloitetaan uudelleen sitä seuraavan kalenterikuukauden päätyttyä, jona rahaston pääoma on pienentynyt alle 3,5 miljoonan euron.

5 §

Torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta kunnalle aiheutuneista kustannuksista myönnetään täysi korvaus vahvistetun öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen öljyvahinkojen torjunnan käyttöasteen perusteella. Kunnalle myönnetään korvaus kuitenkin vain silloin, kun kulloinkin korvattava määrä ylittää 1 000 markkaa. Torjuntakaluston hankinnasta korvataan enintään 500 000

Torjuntakaluston hankkimisesta ja torjuntavalmiuden ylläpidosta kunnalle aiheutuneista kustannuksista myönnetään täysi korvaus vahvistetun öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen öljyvahinkojen torjunnan käyttöasteen perusteella. Kunnalle myönnetään korvaus kuitenkin vain silloin, kun kulloinkin korvattava määrä ylittää 150 euroa. Torjuntakaluston hankinnasta korvataan enintään 85 000 euroa,

markkaa, ellei öljysuojarahaston johtokunta ole etukäteen hankintaa hyväksynyt.

jollei öljysuojarahaston johtokunta ole etukäteen hankintaa hyväksynyt.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemistä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetun lain (300/1979) 12 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1288/1989, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

Kunnalla on oikeus saada öljysuojarahastosta korvaus vahvistetun alusöljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen kaluston hankkimisesta ja sen mukaisen torjuntavalmiuden ylläpidosta sekä torjuntahenkilöstön koulutuksesta aiheutuneista kustannuksista siten kuin öljysuojarahastosta annetussa laissa (379/1974) on säädetty, jolloin edellytyksenä täysimääräisen korvauksen saamiselle kustannuksiltaan yli 500 000 markan öljyntorjuntakaluston hankinnasta on, että öljysuojarahaston johtokunta on kyseisen hankinnan etukäteen hyväksynyt.

Kunnalla on oikeus saada öljysuojarahastosta korvaus vahvistetun alusöljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen kaluston hankkimisesta ja sen mukaisen torjuntavalmiuden ylläpidosta sekä torjuntahenkilöstön koulutuksesta aiheutuneista kustannuksista siten kuin öljysuojarahastosta annetussa laissa (379/1974) *säädetään*, jolloin edellytyksenä täysimääräisen korvauksen saamiselle kustannuksiltaan yli 85 000 euron öljyntorjuntakaluston hankinnasta on, että öljysuojarahaston johtokunta on hyväksynyt kyseisen hankinnan etukäteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammiukuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maa-alueilla tapahtuvien öljyvahinkojen torjumisesta 24 päivänä toukokuuta 1974 annetun lain (378/1974) 5 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1289/1989, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Kunnalla on oikeus saada öljysuojarahastosta korvaus vahvistetun öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen kaluston hankkimisesta ja sen mukaisen torjuntavalmiuden ylläpidosta sekä torjuntahenkilöstön koulutuksesta aiheutuneista kustannuksista siten kuin öljysuojarahastosta annetussa laissa (379/1974) on säädetty, jolloin edellytyksenä täysimääräisen korvauksen saamiseen kustannuksiltaan yli 500 000 markan öljyntorjuntakaluston hankinnasta on, että öljysuojarahaston johtokunta on kyseisen hankinnan etukäteen hyväksynyt.

Kunnalla on oikeus saada öljysuojarahastosta korvaus vahvistetun öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisen kaluston hankkimisesta ja sen mukaisen torjuntavalmiuden ylläpidosta sekä torjuntahenkilöstön koulutuksesta aiheutuneista kustannuksista siten kuin öljysuojarahastosta annetussa laissa (379/1974) *säädetään*, jolloin edellytyksenä täysimääräisen korvauksen saamiseen kustannuksiltaan yli 85 000 euron öljyntorjuntakaluston hankinnasta on, että öljysuojarahaston johtokunta on hyväksynyt kyseisen hankinnan etukäteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

4.

Laki**ympäristövahinkovakuutuksesta annetun lain 13 ja 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristövahinkovakuutuksesta 30 päivänä tammikuuta 1998 (81/1998) annetun lain 13 § sekä 15 §:n 1 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

13 §

Vahinkoa kärsineen omavastuu

Korvauksesta vähennetään vahinkoa kärsineen omavastuuosuutena 2 000 markkaa, jos vahinkoa kärsinyt on luonnollinen henkilö, ja 20 000 markkaa, jos vahinkoa kärsinyt on oikeushenkilö.

Edellä 1 momentissa mainittuja markkamääriä voidaan muuttaa asetuksella, jos yleisen hintatason muutos antaa siihen aihetta.

15 §

Korvauksen enimmäismäärä

Tämän lain nojalla maksetaan korvausta yhdestä vakuutustapahtumasta enintään 30 miljoonaa markkaa. Kahdesta tai useammasta saman vakuutuskauden aikana ilmoitetusta vakuutustapahtumasta maksetaan korvausta kuitenkin yhteensä enintään 50 miljoonaa markkaa.

Edellä 1 momentissa mainittuja markkamääriä voidaan muuttaa asetuksella, jos yleisen hintatason muutos antaa siihen aihetta taikka jos tämän lain mukaista vakuutustoimintaa harjoittavien vakuutusyhtiöiden määrä tai riskinkantokyky olennaisesti muuttuu.

Ehdotus

13 §

Vahinkoa kärsineen omavastuu

Korvauksesta vähennetään vahinkoa kärsineen omavastuuosuutena 300 euroa, jos vahinkoa kärsinyt on luonnollinen henkilö, ja 3 000 euroa, jos vahinkoa kärsinyt on oikeushenkilö.

Edellä 1 momentissa mainittuja euromääriä voidaan muuttaa valtioneuvoston asetuksella, jos yleisen hintatason muutos antaa siihen aihetta.

15 §

Korvauksen enimmäismäärä

Tämän lain nojalla maksetaan korvausta yhdestä vakuutustapahtumasta enintään 5 miljoonaa euroa. Kahdesta tai useammasta saman vakuutuskauden aikana ilmoitetusta vakuutustapahtumasta maksetaan korvausta kuitenkin yhteensä enintään 8,5 miljoonaa euroa.

Edellä 1 momentissa mainittuja euromääriä voidaan muuttaa valtioneuvoston asetuksella, jos yleisen hintatason muutos antaa siihen aihetta taikka jos tämän lain mukaista vakuutustoimintaa harjoittavien vakuutusyhtiöiden määrä tai riskinkantokyky olennaisesti muuttuu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

HE 102/2001 vp

219196N